

1 ובחמשה עשר יום לה' השביעי וגו',¹ ומבאר בפתוח
 2 בפסוקים הבאים ענין החג ופרטי הקרבנות שבו. ואיתא מובא
 3 בזהר² רבי יוסי שאל לרבי אבא: הני חמשה עשר יום,

5 מאי קא מיירי חמשה עשר ימים
 6 הללו, במה הם מדברים, היינו מה
 7 תונסם ועניינם. אמר ליה אמר לו
 8 רבי אבא לרבי יוסי: תא חזי, בוא
 9 ראה בין לעילא בין לתתא, בין
 10 למעלה ובין למטה כל חד וחד
 11 בארחה נטלא ובארחה
 12 תבא כל אחד ואחד בדרכו נוסע
 13 ובדרכו יושב ובארחה אתער
 14 ובדרכו מתעורר, ועביד מאי
 15 דעביד ועושה מה שושה (ואחר-
 16 כף מתחיל הוהר שם לבאר את
 17 הפסוק "ובחמשה עשר יום
 18 לה' השביעי" וגו',
 19 פדלקמן). והיני, שיש דרך
 20 וסדר לענין העלאה מלמטה
 21 למעלה ("בארחה נטלא"
 22 עוב את מקומו הקודם ומעלה)
 23 ודרך וסדר לענין ההמשכה
 24 מלמעלה למטה ("בארחה
 25 תבא" יושב ומקבל אור מלמעלה),
 26 ההתקרבות של האדם (וכלל הנבראים)
 27 לאלוקות יכולה להיות בשני אופנים,
 28 העלאה מלמטה למעלה, היינו התעלות
 29 והתקרבות מצד האדם למטה אל
 30 האלוקות למעלה, ובדרך המשכה
 31 מלמעלה למטה, היינו הארה והתגלות
 32 מצד האלוקות מלמעלה אל האדם
 33 למטה, ועל כך נאמר בוהר שהן לענין
 34 ההעלאה והן לענין ההמשכה יש דרך
 35 וסדר שבהם הדבר נפעל, ומוסיף שכן
 36 הוא הן בעשר הספירות
 37 העליונות שבאדם העליון
 38 ("לעילא"), והן בעשר כחות
 39 הנפש באדם למטה
 40 ("לתתא") שנקרא בתואר אדם'
 41 על-שם "אדמה לעליון"³, כי

42 הוא דומה לאלוקות שלמעלה ויש לו, לאדם למטה, עשר כוחות, כנגד עשר
 43 הספירות העליונות וכמו-כן יש דרך וסדר לכללות ענין
 44 אתערותא דלעילא התעוררות מלמעלה, התעוררות שנוצרת על ידי
 45 הארה והתגלות מצד האלוקות העליונה שנעשה כזו התעוררות מלמעלה

46 שבאה על-ידי אתערותא-
 47 דלתתא (ובלשון הזוהר
 48 "בארחה אתער" כו', התעורר
 49 בדרכו, לפי הדרך והסדר שבה
 50 'אתערותא דלעילא' באה על ידי
 51 הקדמת 'אתערותא דלתתא'),
 52 פידוע⁴ בתורת החסידות שעשר
 53 הספירות העליונות
 54 מתעוררות להאיר ולהתגלות על-
 55 ידי התעוררות של עשר
 56 הספירות התחתונות היינו עשר
 57 כוחות הנפש שבאדם התחתון,
 58 פי "בצלם אלקים עשה את
 59 האדם"⁵, כיוון שהאדם נברא בצלם
 60 ודמות של האלוקות ויש בו עשר
 61 כוחות המקבילים לעשר הספירות
 62 העליונות, והדמיון וההקבלה הוא עד
 63 כדי כך אשר כחוחו של האדם
 64 לעורר למעלה כפי אפן
 65 התעוררותו למטה וכאשר האדם
 66 מצידו מתעורר להתקרב לאלוקות, הוא
 67 גורם שמלמעלה תהיה עליו הארה
 68 והתגלות (ובכללות הענין בזה,
 69 פידוע⁶ פרוש הפעל-שם-
 70 טוב⁷ על הפסוק⁸ בתהלים "ה'
 71 צלף, שהקב"ה הוא כפיכול
 72 הצל שלף, כמו הצל שהוא
 73 פונה אחרי האדם⁹, וכשארם
 74 הולך ממקום למקום הצל שלו
 75 בעקבותיו, ובנמשל, ההתעוררות
 76 וההתקרבות לאלוקות מצד האדם
 77 ב'אתערותא דלתתא' גורמת להארה
 78 אלוקית על האדם מלמעלה
 79 ב'אתערותא דלעילא' שלכן
 80 מתעוררים כל הענינים
 81 דלמעלה על-ידי עשית
 82 האדם למטה.

בס"ד. יום ב' דחג הסוכות, ה'תש"ל

(הנחה בלתי מוגה)

1 ובחמשה עשר יום לה' השביעי וגו',¹
 2 ומבאר בפתוח ענין החג ופרטי
 3 הקרבנות שבו. ואיתא בזהר² רבי יוסי שאל
 4 לרבי אבא: הני חמשה עשר יום, מאי קאמיירי.
 5 אמר ליה: תא חזי, בין לעילא בין לתתא, כל
 6 חד וחד בארחה נטלא ובארחה יתבא
 7 ובארחה אתער, ועביד מאי דעביד (ואחר-כף
 8 מתחיל לבאר את הפסוק "ובחמשה עשר יום
 9 לה' השביעי" וגו', פדלקמן). והיני, שיש
 10 דרך וסדר לענין העלאה מלמטה למעלה
 11 ("בארחה נטלא") ודרך וסדר לענין ההמשכה
 12 מלמעלה למטה ("בארחה יתבא"), הן בעשר
 13 הספירות העליונות שבאדם העליון ("לעילא"),
 14 והן בעשר כחות הנפש באדם למטה ("לתתא")
 15 שנקרא על-שם "אדמה לעליון"³, וכמו-כן יש
 16 דרך וסדר לכללות ענין אתערותא דלעילא
 17 שנעשה על-ידי אתערותא דלתתא ("בארחה
 18 אתער" כו'), פידוע⁴ שעשר הספירות העליונות
 19 מתעוררות על-ידי עשר הספירות התחתונות
 20 שבאדם התחתון, פי "בצלם אלקים עשה את
 21 האדם"⁵, עד אשר כחוחו לעורר למעלה כפי אפן
 22 התעוררותו למטה (ובכללות הענין בזה, פידוע⁶
 23 פרוש הפעל-שם-טוב⁷ על הפסוק⁸ "ה' צלף,
 24 שהקב"ה הוא כפיכול הצל שלף, כמו הצל
 25 שהוא פונה אחרי האדם⁹, שלכן מתעוררים כל
 26 הענינים דלמעלה על-ידי עשית האדם למטה.

(1 פינחס כט, יב. 2) ח"ג קב, ב. נתבאר בסידור עם דא"ח שער הסוכות רנח, ג ואילך. 3) עשרה מאמרות לרמ"ע מפאנו מאמר אם כל חי ח"ב סל"ג. שלה"ג, א. כ, ב. שא, ב. ובכ"מ. 4) סידור שם רנט, ד. 5) נח ט, ו. 6) ראה הגהת הצ"צ לסידור הנ"ל - אוה"ת דרושי סוכות ריש ע' א'תשנ. 7) הובא בקדושת לוי פ' בשלח (לט, ג. מ, סע"ב). פ' נשא (ע, ג). 8) תהלים קכא, ה. 9) תו"א ד"ה רני ושמחי (לו, ג). הובא באוה"ת שם.

ביאור בדרך אפשר

1 וכן הוא בנוגע להמשכה מלמעלה למטה, פידוע תורת
 2 הרב המגיד¹⁰ ממעורטש על הפסוק¹¹ "ושמרתם את חקותי
 3 גו' אשר יעשה אתם האדם וחי בהם", שעל-ידי מעשה
 4 המצות ממשיך האדם תוספת "חיות" אלויות במצות. וכן

ביאור בדרך אפשר

המלכות מתעלית בבחינת הכתר, נעשה בגן המלכות, כלומר, נמשך
 בספירת המלכות תוספת אור והמלכות 'עבנית' (בדרך כלל, המושג 'בניין
 המלכות' מוזכר לגבי ראש השנה, כמבואר בקבלה וחסידות, האור והשפע
 של כל הספירות (אור המוחין ואור המידות) יורד ונמשך לעולמות על ידי
 ספירת המלכות, ומידי שנה בסיום

השנה החולפת ולקראת תחילת השנה
 החדשה, הרצון האלוקי להחיות את
 העולמות נעלם ומסתלק, והשפע
 שעובר בדרך כלל על ידי המלכות,
 נעצר. ועל ידי העבודה של בני ישראל
 בראש השנה, הרצון מתעורר מחדש
 והאור של הספירות נמשך מחדש וכך
 ספירת המלכות חוזרת ו'עבנית', וכאן
 גם תוספת ההארה בספירת המלכות
 בשייכות ליום הכיפורים נקראת 'בניין
 המלכות' וממשיך ומבאר ש'בניין
 המלכות' על ידי ההמשכה מלמעלה
 למטה ביום הכיפורים הוא
 ב'חמשה חסדים דזעיר'¹²
 אגפין', המידות העליונות נקראות
 'פנים זעירות (כי ביחס לאור שבמוחין
 ובאריך אגפין' שבכתר, אור המידות
 הוא מועט ו'קטן') ועיקר ההארה
 וההשפעה של המידות היא במידת
 החסד שנחלקת לחמישה עניינים
 הנקראים 'ה' חסדים' (דבר המתבטא
 למטה בכך שביד, הנותנת ומשפיעה,
 יש חמש אצבעות) שגמ'שכים לה'¹³
 חמש החסדים נמשכים לספירת
 המלכות בבחינת מקיפים כו'.
 ומפני מעלת ההמשכה היא באה
 בספירת המלכות בדרך 'מקיף', ולא
 בהתלבשות פנימית, כמבאר
 בארקה בסידור עם דברי'¹⁴
 אלקים-חיים'¹⁵ סידור עם מאמרי
 חסידות בפרוש המ'שך מאמר

1 וכן הוא בנוגע להמשכה מלמעלה למטה,
 2 פידוע תורת הרב המגיד¹⁰ על הפסוק¹¹
 3 "ושמרתם את חקותי גו' אשר יעשה אתם
 4 האדם וחי בהם", שעל-ידי מעשה המצות
 5 ממשיך האדם "חיות" במצות. וכן מוכן גם
 6 מתורת אדמו"ר הגון¹² ששמע מהרב המגיד¹³
 7 על מאמר המשנה¹⁴ "דע מה למעלה מקף",
 8 שכל הענינים שלמעלה הם "ממך", מהאדם
 9 למטה]. ולאחרי הקדמה זו, מתחיל לבאר ענין
 10 "בחמשה עשר יום" גו', ונקדת הבאור היא,
 11 ש'חמשה עשר יום לחדש השביעי' בא
 12 לאחרי ה'עשור לחדש' (יום הכפורים),
 13 שענינו עלית ספירת המלכות (הספירה
 14 העשירית מלמעלה למטה) בספירת הכתר
 15 (הספירה העשירית מלמעלה), שלכן
 16 הקבע למטה יום "העשירי לחדש" דוקא, כדי
 17 שעל-ידי זה תתעורר למעלה הספירה
 18 העשירית. ואחר-כך נעשה בגן המלכות
 19 בחמשה חסדים דזעיר-אגפין' שגמ'שכים לה'
 20 בבחינת מקיפים כו', כמבאר בארקה בסידור
 21 עם דברי-אלקים-חיים'¹⁴ בפרוש המ'שך מאמר
 22 הזהר: חמשה יומין אחרנין דמלכא כו'. וזהו
 23 ענינו של חג הסוכות שנקבע למטה דוקא
 24 "בחמשה עשר יום לחדש השביעי", כדי
 25 שעל-ידי העבודה למטה, יתעוררו כל ענינים
 26 אלו בבחינת "מלכא" כו'.

הזהר: שהיום העשירי שייך למטרונותא', הגבירה, ואילו חמשה יומין
 אחרנין דמלכא כו' חמשה ימים אחרים הם של המלך עצמו.
 וזהו ענינו הפנימי של חג הסוכות שנקבע למטה דוקא
 "בחמשה עשר יום לחדש השביעי", כדי שעל-ידי
 העבודה למטה, יתעוררו כל ענינים אלו בבחינת "מלכא"
 כו', כמבואר לעיל.

5 מוכן גם מתורת אדמו"ר
 6 הגון¹² ששמע מהרב
 7 המגיד¹³ על
 8 המשנה¹⁴ בפרקי אבות "דע מה
 9 למעלה מקף", שכל הענינים
 10 שלמעלה הם "ממך",
 11 מהאדם למטה כי הנהגת ופעולת
 12 האדם להתעלות ולהתקרב לאלוקות
 13 מלמטה למעלה, יש לה השפעה
 14 ופעולה על המשכת האור האלוקי
 15 מלמעלה למטה].
 16 ולאחרי הקדמה זו, מתחיל
 17 הוורר לבאר ענין "בחמשה
 18 עשר יום" גו', היינו את ענינו
 19 הפנימי של חג הסוכות, ונקדת
 20 הבאור היא, ש'חמשה עשר
 21 יום לחדש השביעי' שבו חל
 22 היום הראשון של חג הסוכות בא
 23 לאחרי ה'עשור לחדש'
 24 (יום הכפורים), שענינו
 25 הפנימי של יום הכיפורים החל בעשירי
 26 לחודש השביעי, חודש תשרי, הוא
 27 עלית ספירת המלכות
 28 (הספירה העשירית מלמעלה
 29 למטה כשמונים את הספירות
 30 מלמעלה, מספירת החכמה, למטה,
 31 היינו בינה דעת חסד גבורה תפארת
 32 נצח הוד יסוד מלכות, ספירת המלכות
 33 היא הספירה העשירית) וביום
 34 הכיפורים ספירת המלכות עולה
 35 ממקומה הרגיל שהיא למטה מכל
 36 הספירות, בספירת הכתר
 37 (הספירה העשירית מלמעלה, כשסופרים את עשר
 38 הספירות מלמטה למעלה, מגיעים לספירת הכתר שמעל ספירת החכמה,
 39 והכתר היא הספירה העשירית, לפי הכלל ש'כשהכתר נגמח, אין הדעת
 40 שלכן הקבע למטה כיום הכיפורים יום "העשירי
 41 לחדש" דוקא, כדי שעל-ידי זה תתעורר למעלה הספירה
 42 העשירית היא ספירת הכתר. ואחר-כך לאחר שביום הכיפורים ספירת

(10) לקו"א סרכ"ז. או"ת סימן קי. (11) אחרי יח, ה. (12) ספר השיחות תש"ד ע' 23. "היום יום" יג אייר. ועוד. (13) לקו"א סקצ"ח. או"ת סימן תפ. (14) אבות פ"א מ"ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ב) אף עדין צריך להבין בכללות הענין שהתעוררות
 2 למעלה באלוקות שעל ידה יש תוספת הארה וגילוי נעשית על-ידי
 3 האדם למטה (וכן לאידך, וגם צריך להבין את הענין מצד שני
 4 שפפי שהענין הוא למעלה, כך נקבע גם למטה והענינים
 5 למטה מקבילים לענינים שלמעלה),
 6 דלכאורה אינו מוכן, הרי
 7 אמתית ענין מעלה ומטה'
 8 היינו עליון באמת ותחתון באמת, ולא
 9 רק באופן יחסי (ובלשון הזהר:
 10 לעילא ולתתא) הוא באפן
 11 שהם ה'למעלה' וה'למטה' ברחוק
 12 לגמרי זה מזה, ואין ביניהם כל
 13 יחס והשוואה, ואם-כן מהו
 14 הקשר ביניהם ומה ההסבר לכך
 15 שה'למטה' משפיע על ה'למעלה' וכן
 16 לאורך ה'למעלה' משפיע על
 17 ה'למטה' ?
 18 וביותר יקשה על-פי הידוע,
 19 שאפילו בנוגע לספירות
 20 העליונות שאינם ענין של 'למטה'
 21 אלא ענין של 'למעלה', אמרו
 22 ב'פתח אליהו' שאור-אין-סוף
 23 עצמו הוא בלי-גבול אמיתי, ומופשט
 24 מכל ההגדרות של הספירות כמו
 25 'חכמה' ו'חסד' אלא "לאו מפל
 26 אינון מדות איהו פלל"¹⁵, אין
 27 בו את התכונות ואת ההבולות של כל
 28 המידות הללו אלא הוא נעלה מהן
 29 ולכן נאמר¹⁶ "אליו - ולא
 30 למדותיו", על הכתוב בתורה "מי
 31 כה' אלוקינו בכל קראנו אליו", דרשו
 32 חכמינו ז"ל "אליו ולא למדותיו",
 33 כלומר, כאשר יהודי קורא ומתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא אין הקריאה מכוננת
 34 למידות-הספירות אלא להקדוש-ברוך-הוא בעצמו, אין סוף שלמעלה
 35 מהמידות, ובקבלה וחסידות מבואר שהפירוש הפנימי של הדברים הוא
 36 להבדיל גם בין אור האין סוף שמלוכב בספירות לספירות, המידות עצמן.
 37 היינו, שהאור-אין-סוף המלכבש בספירות הוא למעלה
 38 באין-ערף ללא כל יחס והשוואה מהספירות עצמן וזו הכוונה 'אליו',
 39 אל האין סוף, ולא 'למידותיו', הספירות. וכמוכּן גם ממאמר העץ
 40 חיים¹⁷ מכתבי הארז"ל ש"אור-אין-סוף מאיר בפתח
 41 ובחכמה בקרוב מקום, ובפינה ברחוק מקום, ובזעיר-
 42 אנפין על-ידי חלון, ובמלכות על-ידי נקב, ומאצילות

(15) תקו"ז בהקדמה (יז, ב). (16) ספרי הובא בפרדס שער לב (שער הכוונה) פ"ב. וראה סידור עם דא"ח פה, ב. אוה"ת דרושים לשבת שובה ע' א'תסג. 'היום יום' יא תשרי. (17) שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג-יד. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 להם השפעה על למעלה וההמשכה למעלה היא על ידי העבודה למטה וכמו
 2 בנוגע לחג הסוכות, שעל-ידי-זה שבת-דין של מטה
 3 קובעים את יום חמשה עשר לחדש השביעי, שהרי היו
 4 מקדשים את החדשים וקובעים מתי יחול ראש חודש, וממילא מתי יחול ט"ו
 5 בחודש, לפי עדות על מולד הירח
 6 בבית דין של מטה אזי מתעוררים
 7 למעלה כל עניני חג הסוכות
 8 הרוחניים העליונים ונמשכים
 9 מלמעלה למטה, וכמו למשל ענין
 10 זה שבסוף הסכה נמשך
 11 ומתגלה ענן הקטרת דיום-
 12 הכפורים¹⁸, שעל זה על ענן
 13 הקטרת של יום הכיפורים נאמר¹⁹
 14 בתורה "כי בענן אראה על
 15 הכפפת", ומבואר על כך בחסידות
 16 "אראה - בעצמותי"²⁰,
 17 שהכוונה לומר שהקטרת הקטרת ביום
 18 הכיפורים ממשיכה התגלות
 19 העצמות²¹, ואחר-כך בבוא חג
 20 הסוכות זה גילוי העצמות שביום
 21 הכיפורים נמשך בפנימיות וחודר
 22 באדם ובעולמות על-ידי מצות
 23 נטילת ד' מינים²², שענינה הוא
 24 להמשיך ולהחירי בפנימיות את מה
 25 שהתגלה ביום הכיפורים בדרך 'מקיף'
 26 ועל-ידי-זה שההמשכה באה
 27 בפנימיות בצורה גלויה ונוגשת
 28 נעשה גלוי השמחה ב'זמן
 29 שמחתנו" עד לשמיני-עצרת
 30 ושמת-תורה שאו השמחה
 31 גדולה עוד יותר.
 32 ג) ויובן על-פי המבואר
 33 במאמר חג הסוכות שאמר
 34 אדמו"ר מהר"ש בשנת תר"ל (לפני
 35 מאה שנה, מאה שנה לפני אמירת
 36 מאמר זה על ידי הרבי בחג הסוכות
 37 תש"ל)²³ דבור-המתחיל הפותח
 38 במילים "להבין שרש ענן
 39 מקיפים אורות 'מקיפים' שלמעלה
 40 מהתלבשות בפנימיות דבינה
 41 מספירת הבינה שנקמשים מלמעלה

42 למטה ומתגלים על-ידי הסכה", שמביא אדמו"ר מהר"ש שם
 43 במאמר הנזכר מאמר ה'עין חיים' הנ"ל, ש'אור-אין-סוף
 44 מאיר בפתר ובחכמה בקרוב מקום, ובבינה ברחוק מקום,
 45 ובזעיר-אנפין על-ידי חלון, ובמלכות על-ידי נקב,
 46 ומאצילות לעולמות בריאה-
 47 יצירה-עשה על-ידי פרסא".
 48 כמבואר לעיל, ומבאר, שלהבין
 49 כל זה צריך להבין מה שיד
 50 למעלה ענן 'קרוב מקום'
 51 ו'רחוק מקום', שעל זה נאמר
 52 שההארה בכתר ובחכמה היא ממקום
 53 קרוב וההארה בבניה היא ממקום רחוק
 54 דלכאורה לא שיד למעלה
 55 גדר מקום כו' כי כל המושג מקום
 56 הוא הגדרה והגבלה ששייכת רק
 57 במציאות הגשמית, ואילו למעלה
 58 באלוקות הרי מדובר במציאות רוחנית
 59 הנעלית ומופשטת מכל ההגבלות
 60 וההגדרות הללו?
 61 אף הענין הוא, דפרוש
 62 "מקום" הוא רק במעלה
 63 ומדרגה²⁴, בחינת מעלה
 64 ומטה כו', כלומר, אכן לא מדובר
 65 בקירבה ומרחק במובן הפשוט, דברים
 66 ששייכים רק במקום גשמי אלא 'רחוק'
 67 הכוונה למעלה יותר בתוכן ובמדרגה,
 68 ו'קרוב' הכוונה למטה יותר בתוכן
 69 ובמדרגה, דהינו מה שיש לו
 70 יתרון מעלה, לכן זה נקרא
 71 'מעלה', כמו למשל שכל
 72 ומדות, שהשכל נקרא
 73 'מעלה' לגבי המדות, לא בגלל
 74 שהשכל נמצא במקום גשמי גבוה יותר
 75 אלא לפי שיש לו לשכל יתרון
 76 מעלה על המדות, וכן אדם
 77 שהוא חכם גדול ויש לו
 78 יתרון בשכלו על זולתו שאינו
 79 חכם ברמה כל כך גבוהה - נקרא
 80 אדם גדול, והינו ואין הכוונה
 81 לגדולה בגשמיית אלא החכם הגדול
 82 נקרא 'גדול' לפי שיש לו יתרון

ביניהם, וכמו בנוגע לחג הסוכות, שעל-ידי-זה
 שבת-דין של מטה קובעים את יום "חמשה
 עשר לחדש השביעי", אזי מתעוררים למעלה
 כל עניני חג הסוכות ונמשכים למטה, וכמו
 שבסוף הסכה נמשך ומתגלה ענן הקטרת דיום-
 הכפורים¹⁸, שעל זה נאמר¹⁹ "כי בענן אראה על
 הכפפת", "אראה - בעצמותי"²⁰, התגלות
 העצמות²¹, ואחר-כך זה נמשך בפנימיות על-
 ידי מצות נטילת ד' מינים²², ועל-ידי-זה נעשה
 גלוי השמחה ב'זמן שמחתנו" עד לשמיני-
 עצרת ושמת-תורה.

ג) ויובן על-פי המבואר במאמר חג הסוכות
 תר"ל (לפני מאה שנה)²³ דבור-המתחיל
 "להבין שרש ענן מקיפים דבינה שנקמשים
 על-ידי הסכה", שמביא שם מאמר ה'עין חיים'
 הנ"ל, ש'אור-אין-סוף מאיר בפתר ובחכמה
 בקרוב מקום, ובבינה ברחוק מקום, ובזעיר-
 אנפין על-ידי חלון, ובמלכות על-ידי נקב,
 ומאצילות לעולמות בריאה-יצירה-עשה על-
 ידי פרסא". ומבאר, שלהבין כל זה צריך להבין
 מה שיד למעלה ענן 'קרוב מקום' ו'רחוק
 מקום', דלכאורה לא שיד למעלה גדר מקום
 כו'. אף הענין הוא, דפרוש "מקום" הוא רק
 במעלה ומדרגה²⁴, בחינת מעלה ומטה כו',
 דהינו מה שיש לו יתרון מעלה, לכן זה נקרא
 'מעלה', כמו למשל שכל ומדות, שהשכל נקרא
 'מעלה' לגבי המדות, לפי שיש לו יתרון מעלה
 על המדות, וכן אדם שהוא חכם גדול ויש לו
 יתרון בשכלו על זולתו - נקרא אדם גדול, והינו
 לפי שיש לו יתרון על חברו כו'. וולקעיר ממה

18) ראה עטרת ראש שער יוהכ"פ כט, א ואילך. לו, סע"א ואילך. המשך וככה תרל"ז פרק פד (ספר המאמרים תרל"ז ח"ב ע' תרו). 19) אחרי טו, ב. 20) ספר המאמרים עת"ר ע' לד. עטרת" ע' עו. תש"ד ע' 42. וראה עטרת ראש שער יוהכ"פ לו, ב. 21) ספר המאמרים תש"ד שם. 22) ראה המשך הנ"ל שם. פרק פז. 23) ספר המאמרים תרכ"ט ס"ע שסט ואילך. וש"נ. 24) ראה מו"נ ח"א פ"ח. נת' בספר החקירה להצ"צ עד, סע"ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 על חֲבָרו שֵׁאוֹנו חָכַם כֹּל כִּי כו'. וְיִלְהַעֵיר מִמָּה שֶׁכָּתַב
 2 הַרְמַב"ם בספר 'משנה תורה' בְּפָרֶק ב' מֵהַלְכוֹת יְסוּדֵי הַתּוֹרָה²⁵
 3 לְעִנְיָן 'מַעֲלָה וּמְטָה' בְּמִלְאָכִים (הַנִּקְרָאִים בְּרַבְרֵי הַרְמַב"ם שֶׁם
 4 שְׂקָלִים נִבְדָּלִים), "זֶה שֶׁאֲמַרְנוּ לְמִטָּה מִמַּעַלְתּוֹ שֶׁל חֲבָרו,
 5 הוּא כְּמוֹ שְׁאוֹמְרִים בְּשִׁנֵּי
 6 חֻקִּים שֶׁאֶחָד גָּדוֹל מִחֲבָרו
 7 בַּחֻמָּה, שֶׁהוּא לְמַעֲלָה
 8 מִמַּעַלְתּוֹ שֶׁל זֶה, וְכֵמוֹ
 9 שְׁאוֹמְרִים בַּעֲלָה סִיבָה, גֹּרֵם
 10 שֶׁהִיא לְמַעֲלָה מִן הָעֲלוּל
 11 הַתּוֹצֵאָה", שֶׁגַם בְּרַבְרִים אֵלֶּה אֵין
 12 הַכּוּנָה 'מַעֲלָה' וְרַמְטָה' בְּמִקּוֹם אֵלֶּה
 13 כְּתוּבֵן הָעִנְיָן וּבְמִדְרֵיגָה עַד-כָּאֵן-
 14 לְשׂוֹנוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם. וּבַהֲתַאֵם
 15 לְכָךְ מִקְבִּיל לְשֵׁנֵי הַנוֹשָׂאִים הַנוֹכְרִים
 16 בְּרַבְרֵי הַרְמַב"ם כֹּאֵן הֵן שְׁתֵּי
 17 הַדְּגָמָאוֹת שֶׁמִּבְּיָא בְּמִאָמְרֵי,
 18 אַחַת: מִשְׁכָּל מַדּוֹת, שֶׁהַשְּׂכָל
 19 נִקְרָא 'מַעֲלָה' לְגַבֵּי הַמַּדּוֹת
 20 לְפִי שֵׁישׁ לוֹ יִתְרוֹן מַעֲלָה עַל
 21 הַמַּדּוֹת, וְהַשְּׂכָל שׁוֹלֵט עַל הַרְגֵשׁ
 22 וְלִכְּנֵן הַשְּׂכָל הוּא הָעֲלָה הַסִּיבָה
 23 וְהַגֹּרֵם שֶׁמִּמֶּנּוּ בָּאוֹת הַמַּדּוֹת
 24 שֶׁהֵן הָעֲלוּל הַתּוֹצֵאָה, כִּי
 25 הַהֲתַבּוֹנָנוֹת בַּשְּׂכָל 'יוֹצֵרֹת' מִידוֹת בְּדֶרֶךְ
 26 שֶׁל עֵילָה וְעֲלוּל. וְדָגְמָא שְׁנֵינִי,
 27 מֵאָדָם שֶׁהוּא חָכֵם גָּדוֹל כו'.
 28 וְעַל-פִּי-זֶה יוֹבֵן גַּם עִנְיָן
 29 'קְרוֹב מְקוֹם' וְרַחוּק מְקוֹם',
 30 לְמַעֲלָה בַּלּוֹקוֹת, דְּהֵינּוּ, מָה
 31 שֶׁמֵּאִיר אֹרֶז-אֵין-סוּף יוֹתֵר,
 32 כֹּאשֶׁר עֲצֻמַת הָאוֹר גְּדוּלָה יוֹתֵר נִקְרָא
 33 בְּחִינַת 'קְרוֹב מְקוֹם' הַדְּבָר
 34 נִמְשָׁל לְאוֹר הַמֵּאִיר מִמְּקוֹם קְרוֹב.
 35 וּמוֹסֵף לְכָאֵר בְּמִאֵמֵר הַנוֹכְרֵי
 36 עִנְיָן 'קְרוֹב וְרַחוּק' כו', מִמָּה
 37 שֶׁאֲנוּ רוֹאִים לְמִטָּה, כְּשֶׁצָּרִיךְ
 38 לְהַשְׁפִּיל הַלוֹרֵד אֶת הַשְּׂכָל
 39 וְלֵתֵן לוֹ בִּיטוּי בְּדָבָר (וּכְפִי
 40 שֶׁהַרְבִּיִם הֵם בְּנִמְשָׁל, לְמַעֲלָה
 41 בַּלּוֹקוֹת, יֵשׁ לְהַשְׁפִּיל' (הֵינּוּ יִרְדָּת
 42 וְהַמְשַׁכָּת) הַשְּׂכָל בְּדִיבּוּר חֲשִׁיבוֹת
 43 מִיּוֹחֲדָת כִּיּוֹן שְׁזוּהֵי תְּכִלִּית כָּל
- הָעִנְיָנִים, שֶׁתְּהִיָּה הַהֲמַשְׁכָּה שֶׁל הַמוֹחִין שְׁלֹמַעֲלָה בְּבַחֲחִינַת
 הַמְּלָכוֹת שְׁעֵינֵיהָ הוּא דִּיבּוּר, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר ב'פִּתְחָה אֵלֵיהֶו' "מְלָכוֹת פֶּה", כִּי
 הַתְּכִלִּית הִיא שְׁאוֹר הַסְּפִירוֹת יוֹמֵשׁ, עַל יְדֵי סְפִירוֹת הַמְּלָכוֹת, לְהוֹוֹת וְלַחֲחִיּוֹת
 עוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים), הֵנָּה סֵדֵר הַדְּבָרִים ב'הַשְׁפִּילָה' הַשְּׂכָל בְּדִיבּוּר, כְּפִי שֶׁהוּא
 בְּכוּחוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָאָדָם, הוּא
 מִתְּחַלָּה בְּשֵׁלֵב רֵאשׁוֹן מְחַלְבֵּשׁ
 הַשְּׂכָל בְּמַחְשָׁבָה שֶׁם הוּא מִקְבֵּל
 מֵלִים וְאוֹתוּיּוֹת שֶׁדְּרָכֵן הוּא נִמְשָׁךְ
 מֵהַשְּׂכָל אֶל הַכוּחוֹת שְׁלֹמַטָה מֵהַשְּׂכָל,
 וְאַחֲרֵי-כֵן מִמְּחַשְׁבָה הַחוּצוֹן שֶׁל
 הַשְּׂכָל נִמְשָׁךְ לְמַדּוֹת הַרְגֵשׁ שְׁבֵלֵב
 (שֶׁבְּכַדִּי שִׁפְעַל בְּדְבָרָיו וְתַהִיָּה
 לְרַבִּים הַשְּׁפַעָה לְזוּלָתוֹ, צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת שֶׁיְהִיּוּ דְבָרָיו יוֹצְאִים
 מִן הַלֵּב, כְּפִי דְבָרֵי שֶׁ'דְבָרִים
 שִׁיּוֹצְאִים מִן הַלֵּב, וְנִכְנָסִים
 לְלֵב הַשְּׂוֹמֵעַ"²⁶ וְלִכְּנֵן לְפָנֵי בִיטוּי
 הַשְּׂכָל בְּדִיבּוּר, צָרִיךְ לְהִיּוֹת שְׁבֵלֵב שְׁבוֹ
 הַשְּׂכָל יוֹרֵד לְרֹגֵשׁ), וְהַמַּדּוֹת
 לְדָבָר, וְרַק אַחַר כֵּךְ הַשְּׂכָל מֵתְגַלֵּה
 בְּדִיבּוּר, וּמֵאַחַר שֶׁמְדוּבֵר בְּתַהֲלִיךְ אֲרוּךְ
 בֵּן כְּמָה שְׁלִבִים הֵנָּה בְּדָבָר מֵאִיר
 הַשְּׂכָל ב'רַחוּק מְקוֹם', כְּמוֹ אוֹר
 שֶׁמֵּאִיר מִמְּרַחֵק לְפִי שֶׁהַשְּׂכָל
 צָרִיךְ לְהַשְׁתַּלְשֵׁל מִמְּדָרְגָה
 לְמְדָרְגָה מֵהַשְּׂכָל לְמַחֲשָׁבָה,
 מֵהַמְחַשְׁבָה לְמַדּוֹת עַד שִׁיתְּלַבֵּשׁ
 בְּבַחֲחִינַת הַדְּבָרֵי וְלִכְּנֵן הַדְּבָרֵי נִחְשָׁב
 'מְרִיחוּק מְקוֹם'. אֲבָל הַתְּלַבְּשׁוֹת
 הַשְּׂכָל בְּמַחְשָׁבָה שֶׁגַם זוֹ אֵמַנֵם
 יִרְדָּה אֲבָל מְדוּבֵר בְּשֵׁלֵב אַחַד בְּלִבְד
 הוּא בְּבַחֲחִינַת 'קְרוֹב', כִּיּוֹן
 שֶׁאֵין-אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג אֶת
 הַשְּׂכָל בְּלִמֵּי אוֹתוּיּוֹת
 הַמְּחַשְׁבָה, כֵּךְ שֶׁהַתְּלַבְּשׁוֹת הַשְּׂכָל
 בְּמֵלִים עַל יְדֵי הַמְּחַשְׁבָה הִיא חֵלֶק
 בְּלִמֵּי נִפְרָד מֵהַשְּׂגָת הַשְּׂכָל וְאֵינּוּ
 צָרִיךְ הַשְּׂכָל, כְּדִי לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּמַחֲשָׁבָה,
 לְהַשְׁתַּלְשֵׁל וְלִירֵד מִמְּדָרְגָה
 לְמְדָרְגָה, אֲלֵא הַמְּחַשְׁבָה הִיא
 לְבוּשׁ הָרֵאשׁוֹן לְשְׂכָל, וְזוּהִי
 בְּחִינַת 'קְרוֹב' וְלִכְּנֵן הַתְּלַבְּשׁוֹת
 הַשְּׂכָל בְּמַחֲשָׁבָה נִקְרָאת הָאֵרָה מִמְּקוֹם

יום ב' דחג הסוכות, ה'תש"ל

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 קרוב שהיא הארה והשפעה בגילוי רב (וְהִינוּ, שְׂבַמְחִשְׁבָה יִשְׁנוּ כָּל
2 הַשָּׂכָל בְּשִׁלְמוֹתוֹ, מֵה־שְׂאִין־כֶּן בְּדַבּוּר שָׁבוּ מִתְּגַלְה רַק חֵלֶק
3 מֵהַשָּׂכָל, כִּי בִירֵדַת הַשָּׂכָל מִשְׁלֵב לִשְׁלֵב יֵשׁ בּוֹ צִמְצוּם לִגְבֵי כְּפִי שְׁהוּא
4 בִּמְקוּרוֹ, בִּשְׂכָל עֲצוּמוֹ).

5 וּבָזָה יוֹבֵן מֵה־שְׂאִין־אֵין־
6 סוֹף מְאִיר בְּפִתְרָה וּבְחֻמְקָהּ
7 בְּבַחֲנֵינָה קְרוֹב", שְׁהֵם ה'חֵתֶר'
8 וְה'חֻכְמָה' רֵאשִׁית הַמְּדַרְגּוֹת
9 אֲשֶׁר בָּם מִתְּגַלְה אִין־אֵין־
10 סוֹף וּמְאִיר בָּהֶם בְּגִילוֹי רַב (בְּדוּמָה
11 לְהֵאֲרַת הַשָּׂכָל בִּמְחַשְׁבָה) וּלְכֵן הִדְבַר
12 נִמְשַׁל לְהֵאֲרָה מִמְקוֹם קְרוֹב.
13 (ד) וּמְמַשִּׁיף לְבָאֵר אֵיף שְׁיָף
14 לֹמֵר שְׂ"אִין־אֵין־סוֹף מְאִיר
15 בְּפִתְרָה וּבְחֻמְקָהּ קְרוֹב
16 מְקוֹם", דְּלִכְאוּרָה, אֵף שֶׁנִּתְבָּאֵר
17 לְעִיל שֶׁהַכוּוֹנָה לְמְקוֹם' בְּחוּכֵן הָעִנְיִין
18 וּבִמְדִירָגָה וְעַל שֶׁם שְׁמֵאִיר בְּגִילוֹי רַב,
19 עֲדִיין אֵינוּ מוּכָן, הִרִי עֲצוּמוֹת
20 אִין־אֵין־סוֹף הוּא לְמַעְלָה
21 מִבְּחִינַת עֲשָׂר סְפִירוֹת, כִּי
22 הַסְפִירוֹת הֵם אוֹרוֹת וְכוּחוֹת מוּגַדְרִים
23 בְּצִיּוּר' מְסוּיִים, כְּמוֹ חֻכְמָה וְחֹסֵד,
24 וְאֵילוֹ עֲצוּמוֹת אוֹר אֵין סוֹף הוּא בְּלִי
25 גְבוּל אִמִּיתִי הַמוֹפְשֵׁט וּמְרוּמֵם וְנִעְלָה
26 לְגַמְרֵי מִכֵּל הַהַגְדוּרוֹת הַלְלוּ וּכְמֵאֲמַר
27 "לֹאֵו מִכָּל אֵינוֹן מֵדוֹת אֵיהוּ
28 כָּל־ל" שְׁאֵינוּ מוּרָגֵשׁ כֵּל בְּמִידוֹת
29 וְסְפִירוֹת אֵלוֹ, כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל: וְאֵם־כֶּן
30 אֵיף אֲפֶשֶׁר לֹמֵר שְׂ"מְאִיר
31 עֲצוּמוֹת אוֹר אֵין סוֹף בְּפִתְרָה
32 וּבְחֻמְקָהּ בְּקְרוֹב מְקוֹם"?
33 אֵף הָעִנְיִן הוּא, דְּהִנְה נוֹדַע
34 שְׁסְפִירַת הַפֶּתֶר הוּא מְמַצֵּעַ
35 בֵּין הַמְּאֲצִיל הַבוֹרָא לְנִצְאָצִילִים
36 הַנְּבִרָאִים²⁷, וְיֵשׁ בָּהּ מִשְׁנֵי הָעִנְיָנוּם
37 (כִּי הוּא הִרְדָּגָה הָאֲחֻרּוֹנָה בְּמֵאֲצִיל
38 וְהִרְדָּגָה הָרֵאשׁוֹנָה בְּנֵאֲצִילִים), כְּפִי
39 מִמְשִׁיךְ וּמְבֵאֵר, כִּי סְפִירַת הַפֶּתֶר
40 הוּא בְּחִינַת רְצוֹן²⁸, וְאֵינוֹ
41 רוֹאִים לְמִטָּה כְּעִנְיִן כּוּחַ הָרְצוֹן
42 כְּפִי שְׁהוּא בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם לְמִטָּה שְׁהָרְצוֹן הוּא בְּחִינַת מְמַצֵּעַ בֵּין עַל־יְדֵי כַח הַשָּׂכָל

(27) עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. 28) ראה פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ח. תניא אגה"ק סכ"ט (קמט, סע"ב ואילך). ובכ"מ. 29) ראה ביאווה"ז לאדמו"ר האמצעי שמות לו, ד. ובכ"מ. 30) ספר המאמרים שם ע' שעא. 31) מגילה ו, ב. 32) ע"ז יט, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הנִּאֲצָלִים וְהַנְּבָרָאִים וְהַנּוֹצְרִים וְהַנְּעֻשִׁים, הַהֲתַחֲלָה שֶׁל כָּל
 2 הַנְּבָרָאִים שֶׁבִּארְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת-בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה שֶׁהֵם נְבָרָאִים
 3 בְּרִגּוֹת שׁוֹנוֹת, גַּם אֵלֶּה שֶׁהֵם מְצִיאוֹת שֶׁהֵבִיטוּל לְבוֹרָא הַמְּאֲצִיל לֹא נִרְגַּשׁ בָּהּ
 4 בְּגִלּוּי, וְאִם-כֵּן לְמָה מְאִיר בָּהּ בִּסְפִירַת הַחֲכָמָה אֲוֶר-אֵין-סוּף
 5 "בְּקִרְוֵב מְקוֹם" ?
 6 וְעַל זֶה מְבָאָר, שְׁזָהוּ לְפִי
 7 שְׁבַחֲיִנַת הַחֲכָמָה הָעִנְיִן וְהַתּוֹכֵן
 8 שֶׁל סְפִירַת הַחֲכָמָה הוּא בְּחִינַת כְּפִי
 9 שֶׁנִּרְמַז בְּאִתּוֹת 'חֲכָמָה', 'כַּחַ' וְ
 10 מְה", בְּחִינַת בְּטוּל, כְּמוֹ בִלְשׁוֹן
 11 הַכְּתוּב 'נִחְנַנו מִה' וּבְזָה כְּבִיטוּל
 12 שׁוּרָה אֲוֶר-אֵין-סוּף, כְּפִמְבָאָר
 13 בַּתְּנַיִא³³ שְׁ"אֵין-סוּף בְּרוּף-
 14 הוּא הוּא אֶחָד הָאֲמָת, הָאֲחֵר
 15 הַקִּיִּים בְּאֵמַת, שֶׁהִמְצִיאוֹת שֶׁלוֹ הֵי אֵין
 16 מְצִיאוֹת אִמִּיתִית, שֶׁהוּא לְבָדוּ
 17 הוּא וְאֵין זוּלָתוֹ, וְזוֹ הֵיא
 18 מְדַרְגַּת הַחֲכָמָה". וּמְצַד עֲנִין
 19 הַבְּטוּל שְׁבַסְפִירַת הַחֲכָמָה,
 20 שְׁכָל עֲנִינָה הוּא אֲוֶר-אֵין-
 21 סוּף הַשׁוּרָה בָּהּ, כִּי הִבִּיטוּל הוּא
 22 הַכְּלִי הַרְאוּי לְהַשְׂרָאָת וְהַתְּגַלּוֹת
 23 הָאֵלוֹקוֹת, וְעַד שְׁלֹא שְׁפִד לְחַלֵּק
 24 בִּינֵיהֶם בֵּין הַחֲכָמָה וְהָאֵין סוּף
 25 חֲשׁוּרָה בָּהּ אֵלֶּה הֵיא בְּטֹלָה לְאֵלוֹקוֹת
 26 לְגַמְרִי וּמְאוּחַדָת עִם הָאֵין סוּף עַד
 27 שְׁאֵינְנָה מְצִיאוֹת בְּפִנֵי עֲצֻמָּה, לְכֵן
 28 "מְאִיר בָּהּ אֲוֶר-אֵין-סוּף
 29 בְּקִרְוֵב מְקוֹם" וְהָאֵין סוּף שׁוּרָה
 30 וּמְתַגַּלָּה בְּחֲכָמָה בְּגִלּוּי רַב.
 31 וּמִמְשַׁךְ וּמְבָאָר שֶׁאִם כִּי הָאֵרַת הָאֵין
 32 סוּף בְּקִרְוֵב מְקוֹם הֵיא הֵן בְּכַתֵּר וְהֵן
 33 בְּחֲכָמָה, כְּמְבֹאָר לְעִיל, מְכַל מְקוֹם יֵשׁ
 34 הַכְּדֵל בֵּין שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת.
 35 וַיֵּשׁ לֹמַר שְׁעֲנִין "קִרְוֵב
 36 מְקוֹם בְּכַתֵּר וּבְכַתְּמָה" הוּא
 37 בְּשִׁנֵּי אֹפְנִיִּים שׁוֹנִים, אֹפֵן אֲחֵר
 38 הוּא קִרְוֵב מְצַד הַמְּאֲצִיל וְהָאֹפֵן
 39 הַשֵּׁנִי הוּא קִרְוֵב מְצַד הַנְּאֲצָלִים,
 40 וְהֵן שְׁנֵי הָאֹפְנִים מְלַמְעֵלָה
 41 לְמִטָּה, הֵינּוּ מְצַד הַמְּאֲצִיל
 42 וּמְלַמְטָה לְמַעְלָה, הֵינּוּ מְצַד
 43 הַנְּאֲצָלִים. וְהֵינּוּ, שְׁסָפִירַת הַכְּתֵר
 44 הֵיא "בְּקִרְוֵב מְקוֹם" מְצַד אֲוֶר-אֵין-סוּף (הַמְּאֲצִיל) הַשׁוּרָה

1 מְכַל-מְקוֹם כְּאֲשֶׁר לְבוֹ חֲפִץ לְלַמַּד עֲנִין מְסוּיִים זֶה דְּוֹקָא,
 2 פּוֹעֵל הַרְצוֹן עַל כַּח הַשְּׁכָל כּו'. הוּא מְצַלִּח לְהַבִּין אֵת הָעִנְיִן הוּזָה
 3 שְׁבוּ יֵשׁ לוֹ רְצוֹן. וּמְכַל זֶה מְכוּבֵן שֶׁמְצַד אֲחָד הַרְצוֹן קְשׁוּר בְּנַפְשׁ עֲצֻמָּה (וְהוּא
 4 הַטִּיַּת הַנַּפֶּשׁ) וּמְצַד שְׁנֵי הַרְצוֹן קְשׁוּר בְּכּוּחוֹת (וְלִכֵּן יֵשׁ לוֹ הַשְּׁפַעָה עַל הַהֲבֵנָה
 5 וְהַהֲשָׁגָה).
 6 וְהַדְּגָמָא מְזָה יוֹכֵן לְמַעְלָה
 7 בְּאֵלוֹקוֹת בְּבַחֲיִנַת הַכְּתֵר, בְּחִינַת
 8 הַרְצוֹן הָעִלְיוֹן, שֶׁהוּא מְמַצֵּעַ
 9 הַמַּחְבֵּר בֵּין אֲוֶר-אֵין-סוּף שֶׁהוּא
 10 בְּלִי גְבוּל אִמִּיתִי לְנְאֲצָלִים' שֶׁהֵם
 11 נְבָרָאִים בְּרִגּוֹת שׁוֹנוֹת, כִּי אֲוֶר-
 12 אֵין-סוּף מְצַד עֲצֻמּוֹ הוּא
 13 לְמַעְלָה מְגַדֵּר עוֹלָמוֹת וּמוֹפְשֵׁט
 14 מְכַל הַהֲגֵדּוֹת וְהַהֲגַבְלוֹת שֶׁל
 15 הָעוֹלָמוֹת, וְכַדִּי שְׁתֵּיתְהוּ מֵאֵין סוּף
 16 וּבְלִי גְבוּל אִמִּיתִי עוֹלָמוֹת מְגוּדְרִים
 17 וּמוֹגְבֹלִים, הֲרִי זֶה רַק עַל-יְדֵי-
 18 זֶה שְׁ"עֵלָה בְּרַצוֹנוֹ" כּו'.
 19 הָאֲפִשְׁרוֹת לְכַן הֵיא רַק מְשׁוּם שֶׁכֵּן
 20 עֵלָה בְּרַצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 21 לְבוֹרָא עוֹלָמוֹת. וְזָהוּ שְׁ"אֲוֶר-
 22 אֵין-סוּף מְאִיר בְּכַתֵּר בְּקִרְוֵב
 23 מְקוֹם", וְלִכֵּן הָאֵרַת הָאֵין סוּף
 24 כְּבַתֵּר, עִנְיִן הַרְצוֹן, נִקְרָאָת הָאֵרָה
 25 וְהַשְּׁפַעָה בְּקִרְוֵב מְקוֹם, דְּכִינֵן
 26 שְׁסָפִירַת הַכְּתֵר הֵיא הַמְּמַצֵּעַ
 27 הַמַּחְבֵּר בֵּין אֲוֶר-אֵין-סוּף
 28 לְנְאֲצָלִים', כִּי יֵשׁ בָּהּ גַּם מֵהָאֵין
 29 סוּף וְגַם מֵהַנְּאֲצָלִים, הֲרִי זֶה הָעֲנִין
 30 הַרְאוּשׁוֹן מְכוּבֵן כָּל הַדְּרִגּוֹת שֶׁהָאֵין
 31 סוּף מְאִיר בְּהֵן שְׁאֵין קִרְוֵב לְאֵין
 32 סוּף יוֹתֵר מְמַנּוֹ כּו', וְלְכֵן
 33 מְאִיר בּוֹ "אֲוֶר-אֵין-סוּף
 34 בְּקִרְוֵב מְקוֹם".
 35 וּמְמַשִּׁיף בְּמַאָמְר, כִּי בְּנוֹסֵף לְכֵן
 36 שֶׁהָאֵרָה כְּבַתֵּר' הֵיא בְּקִרְוֵב מְקוֹם,
 37 כְּמְבֹאָר לְעִיל, הֲרִי שְׁגַם בְּבַחֲיִנַת
 38 חֲכָמָה "מְאִיר אֲוֶר-אֵין-סוּף
 39 בְּקִרְוֵב מְקוֹם". וְהָעֲנִין בְּזָה,
 40 דְּלְכַאֲוֶרָה, הֲרִי סְפִירַת
 41 הַחֲכָמָה אֵינָה כְּמוֹ סְפִירַת
 42 הַכְּתֵר שֶׁהוּא מְמַצֵּעַ, הָעֲנִין
 43 הַרְאוּשׁוֹן כּו', כְּמְבֹאָר לְעִיל שֶׁלִּכֵּן
 44 הָאֵרַת הָאֵין סוּף כְּבַתֵּר' הֵיא בְּקִרְוֵב מְקוֹם' אֵלֶּה הֵיא הַחֲכָמָה רְאוּשִׁית

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בו, שְׁזָהוּ מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה מצד הארה של המאציל העליון על הכתר
2 שלגבי המאציל הוא 'למטה'. וְאֵלוֹ סְפִירַת הַחֲכָמָה, שְׂרָשׁ וְרֵאשִׁית
3 הַנְּאֻצְלִים וְהַנְּבָרָאִים וְהַנּוֹצְרִים וְהַנְּעֻשִׁים, הִנֵּה ה"קְרוֹב
4 מְקוֹם" לאין סוף שְׁלָה של החכמה הוא מצד בטוּלָה, שְׁזָהוּ
5 מְלֻמְטָה לְמַעְלָה מצד הביטול של
6 החכמה למטה אל האין סוף שלמעלה. 1
7 (ה) אָמְנָם בשונה מ'כתר' ר'חכמה' 2
8 שבהם האין סוף מאיר 'בקירוב מקום', 3
9 כמבואר לעיל באריכות, הרי "בְּבִינָה 4
10 מְאִיר אור-אין-סוף בְּרַחוּק 5
11 מְקוֹם", כפי שממשיך ומפרט. 6
12 וּמְבָאֵר בַּמֶּאמָר³⁰, שְׁזָהוּ 7
13 הסיבה לכך שהארת האין סוף בבינה 8
14 היא 'ברחוק מקום' לפי שְׂסִפִירַת 9
15 הַבִּינָה היא בְּחִינַת הַבְּנָה 10
16 וְהַשְּׂגָה של הרעיון השכלי בֶּאֱפֶן 11
17 שֶׁל 'תְּפִיסָה', היינו שהדבר נתפס 12
18 ונקלט היטב, וּבְאור-אין-סוף 13
19 נֶאמָר³⁴ "לִית מְחֻשְׁבָּה 14
20 תְּפִיסָה בִּיה כָּלֵל", אין מחשבה 15
21 (אין שום סוג של שכל) תופסת בו 16
22 כלל, וְהִינּוּ, דָּאף שְׁעָלָה 17
23 בְּרֻצוֹנוֹ של הקדוש-ברוך-הוא 18
24 שְׁיִהְיֶה עֲנִין הַבִּינָה, ואכן הרצון 19
25 הוא באין סוף ולכן לכאורה הבינה היא 20
26 עניין קרוב לאין סוף, מכל מקום הַרְי 21
27 רְצוֹן ב'בינה' הוא שְׁיִהְיֶה עֲנִין 22
28 שֶׁל הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה, בחינה שבה 23
29 האור נתפס ונקלט בפנימיות, וְכִינּוֹן 24
30 שֶׁ"לִית מְחֻשְׁבָּה תְּפִיסָה בִּיה 25
31 כָּלֵל", ולגבי האין סוף לא שייך 26
32 עניין של 'תפיסה' כלל הִנֵּה כְּדִי 27
33 שְׁתִּיהִי הַתְּהוּוֹת בְּחִינַת 28
34 הַבִּינָה, הַרְי זֶה מְכַרַח לְהִיּוֹת 29
35 עַל-יְדֵי "רַחוּק מְקוֹם", בהארה 30
36 מרחוק שהיא אור מועט כפי 31
37 ב'קְרוֹב מְקוֹם" כאשר האין סוף 32
38 עצמו מאיר, לא שֶׁנָּד עֲנִין 33
39 ה'תְּפִיסָה' כו'. 34
40 וְזֶה גַם מֵה שְׂחֲכָמָה וּבִינָה' 35
41 הֵם בְּחִינַת רֵאשִׁית וְשְׂמִיעָה³⁵, 36
42 חכמה שהיא עצם נקודת הרעיון היא 37

בהירות בעניין כמו הבהירות והוודאות בדבר בראיה. ובינה שהיא הסתעפות
נקודה לפרטים ופרטי פרטים היא כמו קליטת דבר על ידי שמיעה כפי
החלוקי ההבדל בין רֵאשִׁית לְשְׂמִיעָה הוא, שְׂרֵאשִׁית היא בְּבִינַת
קְרוֹב, הרואה דבר בעיניו הרי הוא קרוב מאד לדבר וְשְׂמִיעָה בְּבִינַת
רַחוּק ואילו השומע על דבר, עדיין
הוא והדבר רחוקים זה מזה, וְעַל כֵּן
אָמְרוּ "אֵינָה דוֹמָה שְׂמִיעָה
לְרֵאשִׁית"³⁶, אלא שמיעה היא הרבה
פחות מראייה כפי בשמיעה אף-על-
פי שהיא שומע את הדְבָר
וּמֶאֱמִין שֶׁנָּד הוּא ולמעשה הדבר
מתקבל ונקלט בו, בכל זאת אֵינּוּ
דוֹמָה לְרֵאשִׁית, לפי שהיא
הרואה מְקָרוֹב כּו' בעוד שהשמיעה
היא מרחוק. וְהִינּוּ³⁷, והמשמעות
של ההבדל בין שמיעה לראיה היא
שְׁעַל-יְדֵי הָרֵאשִׁית נַעֲשֶׂה
הַתְּאֻמָּתוֹת הַדְבָר בֶּאֱפֶן שְׂאִי-
אֶפְשָׁר לְהַפְרִיכוֹ, כשארם ראה
דבר כמו עניו יש לו וודאות מוחלטת
בקיומו ושום דבר לא יוכל להפריך את
הוודאות וההתאמתות הוּו כפי על-
יְדֵי הָרֵאשִׁית מֵתְאַחַד האדם
הְרוֹאֶה עִם הַדְבָר הַנִּרְאֶה,
וְלִכְּוֹן, כְּשֵׁם שְׂאִי-אֶפְשָׁר
לְהַפְרִיךְ אֶת מְצִיאוֹת האדם
הְרוֹאֶה אלא האדם בטוח בקיומו
בוודאות מוחלטת שאי אפשר לערער
אותה בשום אופן, כֵּן אִי-אֶפְשָׁר
לְהַפְרִיךְ אֶת הַדְבָר הַנִּרְאֶה
שֶׁהַתְּאַחַד עִמּוֹ. וְזֶהוּ עֲנִין
"קְרוֹב מְקוֹם" של הארת האין
סוף בְּסִפִירַת הַחֲכָמָה (רֵאשִׁית).
מֵה-שְׂאִין-כֵּן שְׂמִיעָה היא
בֶּאֱפֶן שְׂאֶפְשָׁר לְהַפְרִיךְ אֶת
הַדְבָר הַנִּשְׁמָע, וגם אם כעת הוא
משוכנע ומאמין בדברים ששמע, עדיין
ייתכן שישתכנע אחרת כִּינּוֹן שְׂלָא
נִתְאַחַד עִמּוֹ. וְזֶהוּ עֲנִין
"רַחוּק מְקוֹם" שְׂבִסְפִירַת
הַבִּינָה (שְׂמִיעָה).
ולאחר שנתבארו דברי העץ חיים'

(34) תקו"ז בהקדמה (יז, א). (35) ראה גם תו"א ר"פ משפטים (עה, א). המשך וככה תרל"ז פל"ג ופנ"ז. ובכ"מ (ספר המאמרים תרל"ז ח"ב ע' נט ואלילך; ע' תקכג ואלילך). (36) ראה מכילתא יתרו יט, ט. (37) ראה גם לקוטי שיחות ח"ו ע' 121 ואלילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אודות אופן הארת האין סוף בכתר ובחכמה (ב'קירוב מקום') ובבינה (ב'ריחוק
 2 מקום') ממשיך ומבאר את הקטע הבא בעץ חיים' אודות אופן הארת האין
 3 סוף במידות (דרך חלון).
 4 "ומ[ספירת ה]בינה לזעיר-אנפין אינו מאיר רק דרך
 5 חלון" הארת האין סוף בהמשך סוף
 6 ההשתלשלות של הספירות מהבינה, 1
 7 מקור המידות, אל המידות, נמשלה 2
 8 לאור המאיר דרך חלון בלבד. דהנה 3
 9 אנו רואים למטה העולם הזה
 10 באור השמש, שאופן גילוי
 11 והתפשטות האור מהשמש הוא
 12 שמשמאיר על הארץ במקום
 13 פתוח הוא אור השמש מאיר
 14 בהתפשטות והתרחבות ובגילוי
 15 רב, אבל קשה הוא מאיר בבית
 16 אינו מאיר רק דרך חלון,
 17 וכשאר השמש נכנס הביתה רק דרך
 18 חלון, פירושו של דבר שנתצמצם
 19 ונתמעט האור וכעת כבר אינו מאיר
 20 בהתפשטות והתרחבות ואינו
 21 מתפשט בכל חלקי צדדי
 22 הבית, רק כנגד החלון כו'
 23 ואילו בשאר חלקי הבית אין האור
 24 מתפשט כמו במקום שכנגד החלון.
 25 ועוד מלבד המשל האמור מאור
 26 השמש יוכן זה אופן הארת האין
 27 סוף במידות על פי משל נוסף, ממה
 28 שאנו רואים שמשאדם לומד
 29 איזו הלכה, כמו למשל דברי
 30 המשנה במסכת חולין המפרטת "אלו
 31 חסרונות בגוף הבהמה פשרות
 32 ואלו טרפות" וגם אם הבהמה
 33 נשחטה כדון, אם נמצא בגופה אחד
 34 מחסרונות אלו, הרי היא טריפה
 35 ואסורה באכילה כו', יש בהלכה
 36 זו התפשטות והתרחבות
 37 ההשגה, היינו פרטי ההסברים
 38 והנימוקים שבהלכה והטעמים לכך שבאופן זה שחירון בבהמה בצורה
 39 מסוימת הוא פשר ובאופן אחר טריפה, אבל קשה לומר לפסק
 40 את הדין בפועל, אומר הרב הפוסק פשר כו' או להיפך, בלי שום
 41 טעם בלי לפרט, ונתצמצם התוכן והרעיון של ההלכה מכמו שהיה
 42 בשכלו שהיה בהתפשטות בעת לימוד ועיון ההלכה עם ההסברים
 43 והטעמים. וכעת, בעת פסק הדין, נשאר רק מיעוט מצומצם מכל זה, מה

שנוגע למעשה. וכך יוכן במשל למעלה בספירות העליונות, מה
 ש'מספירת הבינה לזעיר-אנפין אינו מאיר רק דרך חלון',
 שנתצמצם האור של האין סוף מכמו שהוא בבחינת הבינה,
 והינו, שאף שבספירת הבינה 'מאיר אור-אין-סוף ברחוק
 מקום', ולא 'בקירוב מקום' כמו
 בכתר ובחכמה, ונמצא שיש הגבלה
 באופן הארתו, מכל מקום למרות שאכן
 ההארה בבינה נמשלה להארה מרחוק
 (וכפי שנתבאר לעיל באריכות
 משמעות הדבר), אחרי הכל הרי
 האור הוא בהתרחבה כו', וכמו
 באופן התפשטות השכל שבבינה הוא
 בהסתעפות לאורך ורוחב ועומק וכו'
 שלכן נקראת ספירת הבינה
 בוהר בשם "רחובות"³⁸
 הנהר"³⁹, כלשון הכתוב בתורה
 לגבי מקומו של שאול מאלופי עשו
 ועד למרחב העצמי וההארה
 בבינה היא בהתרחבות עד כדי כך
 שזהו 'מרחב העצמי', היינו הרחבה
 בעצם, הרחבה מוחלטת ולא רק
 הרחבה יחסית, שהוא 'מרחב
 העצמי' בספירת הבינה⁴⁰ דווקא,
 אבל כשנמשך מההרחבה
 דספירת הבינה ב'ששה קצות
 דזעיר-אנפין' ששת המידות
 נקראות לפעמים 'ששה קצוות' כי יש
 הקבלה בין שש המידות לששת
 הקצוות של המציאות (כאמור בספר
 יצירה) שהם ארבע רוחות העולם,
 מעלה ומטה (חסד – דרום, גבורה –
 צפון, תפארת – מערב, נצח – מעלה,
 הוד – מטה, ויסוד – מזרח) (שהיה
 ההארה כפי שהיא במידות ב'ג'ג'ג'ג'
 הפסק-דין בפעל, פשר טהור
 מטר, והפקם, המסקנה למעשה
 ללא ההסברים והנימוקים), אינו
 מאיר אלא בבחינת צמצום, שלכן נקרא 'זעיר אנפין'⁴¹
 פנים זעירות, להורות על כך שהוא קטן, מועט ומצומצם. וזהו ענין
 ההארה במידות "דרך חלון", כדי שלא יתפשט האור ביותר
 כו' ותהיה רק הארה מצומצמת.
 וממשיך ומבאר את הקטע הבא בעץ חיים, לגבי אופן הארת האין סוף
 בספירת המלכות.

(38) וישלח לו, ז. (39) ראה זח"ג קמב, א (באדר). (40) ספר המאמרים תרס"א ע' רג. עטר"ת ע' תרכה. תש"ג ע' 55. ובכ"מ.
 (41) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תקסה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 "ומזעיר-אנפין למלכות אינו מאיר רק דרך נקב", דהינו
 2 שצריך להתמצמם עוד יותר, בדומה לכך שנקב' הוא מעבר קטן
 3 וצר ומצמצם יותר מחלון, וזהו אופן המעבר וההמשכה של האור מ'זעיר
 4 אנפין' לספירת המלכות. וכמו שאנו רואים למטה, כאדם
 5 התחתון שפאשר האדם הוא
 6 בהתפעלות המדות, היינו
 7 בסערת רגשות, אינו יכול לדבר
 8 על-פי שכל כו', ולא מסוגל
 9 לבטא את רגשותיו הסוערים בצורה
 10 מובנת לזולת אלא רק
 11 כשנתצמצמו המדות ואינן
 12 מאירות בתקף, היינו לאחר
 13 שהאדם נרגע מההתרגשות הגדולה,
 14 אז יכול לדבר באפן מכוון
 15 (דבור מסדר) ולתת ביטוי לרגשות
 16 שלו בדיבור באופן המובן לזולת.
 17 וזהו ש'מזעיר-אנפין הם
 18 המידות למלכות היא הדיבור, כפי
 19 שהמידות והדיבור הם למעלה
 20 באלוקות, אינו מאיר אלא דרך
 21 נקב" היינו בצמצום גדול כנ"ל.
 22 ויש להוסיף ולבאר מה
 23 שמדיק במאמר ש'מזעיר-
 24 אנפין למלכות אינו מאיר רק
 25 דרך נקב", בדבריו במאמר הנזכר
 26 מדייק אדמו"ר מהר"ש ומדגיש כי
 27 דברי העץ חיים' על כך שהארה
 28 בזעיר אנפין, שש המידות, היא דרך
 29 נקב' ואומר דהינו שצריך האור
 30 להתצמצם עוד יותר, בידידתו
 31 "מזעיר-אנפין למלכות",
 32 שפנתו בזה בהדגשה הנוספת
 33 שמדובר בידידת האור מזעיר-אנפין
 34 למלכות' היא לשלל נתינת מקום
 35 אפשרות לטעות ולהבין את דברי
 36 העץ חיים' בטעות שהכוונה היא
 37 שהאור-אין-סוף עצמו מאיר
 38 בספירת המלכות "דרך
 39 נקב", ולכן מדיק שצריך
 40 להתצמצם עוד יותר
 41 "מזעיר-אנפין לספירת
 42 המלכות", היינו, שהאור
 43 ד'זעיר-אנפין' הוא אור המידות

ולא אור האין סוף עצמו מתצמצם ומאיר בספירת המלכות "דרך
 נקב".
 וזהו גם מה שמבאר במשל, שפאשר האדם הוא
 בהתפעלות והתרגשות המדות, אינו יכול לדבר על-פי שכל
 כו' ואינו מסוגל לתת לרגשותיו ביטוי
 בדיבור מסודר שיוכן לזולת, ולא
 כפי שמבאר במקום אחר⁴²
 בחסידות שבעת התפעלות
 המדות אוי בגלל ההתרגשות
 הגדולה אינו יכול לדבר כלל
 אפילו בצורה לא מסודרת, כי כאן
 במשל המובא כאן לביאור אופן
 ההארה מהרגש (מידות, זעיר אנפין)
 לדיבור (מלכות) לא מדבר אודות
 התהוות הדבור עצמו
 (שנמשך ומתגלה מהנפש על-
 ידי המדות, ובנמשל היינו התהוות
 המלכות מהאין סוף), אלא
 שלאחרי שפבר ישנו ענין
 הדבור ומאירה בו הארת
 המדות, הנה מצד התגברות
 המדות לא יכול להיות דבור
 מסדר, והינו, שהאור
 שבמדות (לא אור הנפש
 שממנו נמשך הדבור עצמו
 שבמקרה זה כבר קיים והמידות כבר
 מאירות בו) צריך להתצמצם
 כדי שיוכל להיות דבור
 מסדר. ודגמתו בנמשל,
 שהאור שב'זעיר אנפין' (לא
 האור-אין-סוף כשלעצמו)
 מתצמצם ומאיר בספירת
 מלכות "דרך נקב" והנקב הוא
 משל לצמצום גדול (יותר מאשר
 צמצום דרך חלון, כמבואר לעיל).
 ומזה מוכן גם בנוגע לדרגות
 שלפני-זה, הדרגות האמורות בעץ
 חיים' כאן שלמעלה מהמשכת הזעיר-
 אנפין במלכות הינו, שהאור
 שבא ב'זעיר אנפין' על-ידי
 כשלעצמו) מתצמצם ומאיר בספירת מלכות "דרך נקב". ומזה מוכן גם בנוגע
 לדרגות שלפני-זה, הינו, שהאור שבא ב'זעיר אנפין' על-ידי "חלון" הוא (לא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 "חלון" בצמצום גדול הוא (לא האור-אין-סוף עצמו, אלא)
2 האור דספירת הבינה. וכן האור שבא בספירת הבינה
3 ב'רחוק מקום", בדוגמת ענין השמיעה לגבי ענין הראייה, הוא
4 האור דספירת החכמה, וכן האור שמאיר בספירת החכמה
5 ב'קרוב מקום" הוא האור
6 דספירת הנהגה ולא אור האין סוף
7 עצמו, אלא כפי שאין סוף ירד מדרגה
8 לדרגה להאיר בכתר.
9 ז) וממשיך לבאר בקטע הבא
10 בעץ חיים, ש'מספירת
11 המלכות לעולמות בריאה-
12 יצירה-עשיה, אינו מאיר
13 אפילו 'דרך נב' רק בצמצום גדול
14 עוד יותר דרך פרסא היינו כמו
15 מסך המסתיר המפסקת בין
16 עולם האצילות לעולם
17 הבריאה". והענין הוא,
18 דהנהגה, החלוקה ההבדל בין
19 "פרסא" ל'נקב" הוא⁴³,
20 שב'נקב', אף-על-פי
21 שמאיר דרך צמצום שהרי
22 מדובר בנקב קטן שרק מעט אור בוקע
23 ורובו, אף-על-פיכך מה שמאיר
24 דרך הנקב הוא מאיר עצם האור,
25 היינו האור של הדרגה הקודמת עצמו
26 מה-שאין-כן דרך 'פרסא'
27 אינו מאיר רק אור של
28 'תולדה' כמו אור ש'נולד' מהאור
29 עצמו (ייתכן שהמשל לזה הוא כמו
30 חום של 'כלי שני' שאינו החום של
31 הכלי הראשון שעמד על גבי האש),
32 ולא עצמות האור, כמו שאנו
33 רואים שאם תולין מול האור
34 מסך מפסיק, אזי אינו מאיר
35 האור כמו שהוא, אלא רק
36 אור של תולדה ששונה באיכותו
37 מהאור עצמו.
38 וכך יובן במשל למעלה
39 באלוקות, שבעולם האצילות,
40 הנה גם כשמאיר האור
41 ב'רחוק מקום", אופן ההארה
42 בספירת הבינה ונאפילו כשהאור מאיר
43 או נקב אופן ההארה במלכות", הרי כל עוד מדובר בעולם האצילות זה

עדין האור-אין-סוף כמו שהוא וההבדלים הם רק באיזו מידה היא
ההארה, ולכן נקרא עולם האצילות פלו בכל הדרגות שבו מראשית
הספירות ועד סיומן בשם "עולם האחדות"⁴⁴, עולם שבו אחדות ה'
ניכרת בגלוי כי כל הבחינות בטלות לאלוקות בביטול מוחלט בין ששם
בעולם האצילות הרי זה כלשון הזוהר
"איהו וחייהו חד, איהו
וגרמוהי חד"⁴⁵. ומבואר
בחסידות שהכוונה היא שהוא,
הקדוש-ברוך-הוא בצמצום, והאורות של
עשר הספירות הם אחד. והוא, הקדוש-
ברוך-הוא בעצמו והכלים של עשר
הספירות הכול אחד, כי גם האורות
וגם הכלים אינם מציאות נפרדת אלא
בטלים לגמרי ולכן עולם האצילות הוא
'עולם האחדות' (אבל פדי
שימשך האור המאיר בעולם
האצילות בעולם הבריאה, הרי
זה רק על-ידי פרסא, שהיא
צמצום נוסף, גדול יותר מהצמצום
מדרגה לדרגה באצילות עצמה פי
בעולם הבריאה מתחדשת
אפשרות למציאות וישות כו'
של נבראים שחיים נפרדים מהבורא
ואינם בטלים כמו הביטול שבעולם
האצילות (שלא היתה מקדם
לכן בעוד שהאור האיר בעולם
האצילות), ולכן הרי זה דוקא
על-ידי 'פרסא', שזהו רק
אור של 'תולדה' ולא אותו האור
שהאיר באצילות, וכמבואר לעיל שזהו
משום שה'פרסא' היא צמצום גדול
בהרבה מהצמצום שבהארה 'דרך נב'.
אף עדין צריך להבין⁴⁶,
דלכאורה, הרי גם בעולם
האצילות עצמו יש (מעין
ודגמת) ענין ה'פרסא' כי גם
אור האצילות הוא בצמצום לגבי האין
סוף עצמו, וכנודע מענין שלש-
עשרה פרוכות שהיו
במקדש⁴⁷ (ובלשון הגמרא:
"שלשה עשר פרוכות היו במקדש שני,
שבעה כנגד שבעה שערים, אחד לפתחו של היכל, ואחד לפתחו של אולם,
שניים בדביר, שניים כנגד בעלייה"), וכאמור, המילה 'פרוכת' שמשמעותה

(43) ראה גם ד"ה והבדילה הפרוכת בתו"א (לך-לך יב, ריש ע"ב) - הובא לקמן בפנים. (44) ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב-ד.
ובכ"מ. (45) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא אגה"ק ס"כ. (46) ספר המאמרים תרכ"ט שם (ע' שע ואילך). (47) כתובות קו, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 מסך מבדיל שצמצם ומגביל את האור מתורגמת בתרגום אונקלוס 'פרסא'
 2 **כְּמוֹ שֶׁתּוֹב מְזָה בְּתוֹרָה אֲוֵר** לאדמו"ר הזקן **בְּדְבוּר־הַמִּתְחִיל**
 3 במאמר הפותח במילים **"וְהַבְדִּילָה הַפְּרֹכֶת"** 48 (שם נתבאר הצורך
 4 והעניין של הפרסאות שבאצילות עצמו, כדי למנוע 'ניקה לחיצונים' מהאור
 5 המאיר ונמשך באצילות, ועוד), **וְאִם־**
 6 **כֵּן** אם גם ההארה באצילות היא על
 7 ידי פרסאות **מֵהוּ הַחֲלוּק בֵּין**
 8 **עוֹלָם הָאֲצִילוֹת לְעוֹלָמוֹת**
 9 **בְּרִיאָה־יְצִירָה־עֲשִׂיהָ?**
 10 **וּמִבְּאֵר בְּזָה, שֶׁהַפְּרֹסָאוֹת**
 11 **שֶׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת עֲצֻמוֹ** הם
 12 'פרסאות' ו'פרוכות' מסוג אחר, כי
 13 הם **עַל־דֶּרֶךְ מֵאֲמֵר רְבוּתֵנוּ**
 14 **ז"ל** 49 במדרש על הכתוב כבראשית
 15 "הן האדם היה כאחד ממנו", כאחד
 16 ממלאכי השרת, **בְּעֵנֵינוּ "אִישׁ**
 17 **לְבוּשׁ הַבְּדִים"**, [ובלשון המדרש,
 18 "כגבריאל (כמו המלאך גבריאל)
 19 שנאמר (עליו בספר דניאל) והנה איש
 20 אחד לבוש הבדים"] **"כְּהִדִּין**
 21 **קִמְצָא דְלְבוּשִׁיהָ מִיְנֵיהָ וּבִיָּה"**
 22 כמו 'קמצא' (כנראה הכוונה לצב)
 23 שלבושו (השריון שלו) הוא חלק ממנו
 24 עצמו וגדל יחד אתו, ובעניינו, אמנם
 25 יש בעולם האצילות פרסאות וענייני
 26 של הפרסאות הוא 'לבוש' ו'מסך'
 27 המבדיל אבל לאמיתו של דבר אין זה
 28 העלם והסתור, כי הדבר דומה ל'לבוש'
 29 שהוא חלק בלתי נפרד מהמלוש
 30 עצמו. **וְהַמְּשָׁל לָזֶה, לעניין שהוא**
 31 **לבוש** ובתורו לבוש הוא עניין של
 32 העלם, ומכל מקום אינו מסתיר, כמו
 33 **שֶׁאֲנֵנוּ רוֹאִים** בכוחות הנפש סדר
 34 המדריגות שלהם הוא **שֶׁהַשֶּׁכֶל**
 35 הרעיון השכלי הוא **לְמַעַלָּה**
 36 **מֵהָאוֹתוּיּוֹת, המילים, ואותיות**
 37 **הַמְּחַשְּׁבָה וְהַדְּבוּר** המילים
 38 שבאמצעותם האדם חושב ומדבר הם רק **לְבוּשִׁים לְשֶׁכֶל** ולכן הם
 39 למטה מהשכל עצמו, **וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵין לְבוּשׁ זֶה הַלְבוּשׁ**
 40 **הַמְּמִלִּים 'מְלִישׁוֹת' את השכל איננו לְבוּשׁ הַמְּסִתֵּיר** ואין זה דומה
 41 למסך המסתיר ומונע מהאור לחדור, **עַקֵּר הַשֶּׁכֶל הוּא**
 42 **עַל־יְדֵי הָאוֹתוּיּוֹת כּו'** ולא זו בלבד שאותיות (המילים) לא מסתירות
 43 על השכל, אלא להיפך, האותיות הם האמצעי העיקרי והמרכזי להתגלות
 44 וביטוי השכל. **אֲבָל לעומת זאת כְּשֶׁמְלַבְּשִׁים אֶת הַשֶּׁכֶל** הרעיון
- השכל, **אֵלָּא** כאמור לעיל שיש לבוש שהוא **"כְּהִדִּין קִמְצָא דְלְבוּשִׁיהָ**
מִיְנֵיהָ וּבִיָּה", כמו הצב שהשריון שלו הוא חלק בלתי נפרד ממנו עצמו
הֵינֵנוּ, אותיות המחשבה הן דְּבַר הַמְּאָהָד עִם הַשֶּׁכֶל וּמְגַלָּה
אוֹתוֹ, ולא זו בלבד שאין זה לבוש המעלים אלא להיפך זהו לבוש המהווה
אמצעי גילוי, וזהו עניין הפרסאות שבעולם האצילות מֵה־שֶׁאֵין־כֵּן
אוֹתוּיּוֹת הַדְּבוּר שֶׁמְעַלִּימוֹת עַל הַשֶּׁכֶל כי הן מצייאות נפרדת
 מהשכל עצמו, וזהו עניין הפרסא שבין אצילות לבריאה-יצירה-עשייה).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ח) וְהָיָה כָּל זֶה הוּא מִצַּד בְּרִיאַת סֵדֶר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, שֶׁזֶהוּ
 2 כפי ש'סדר' ההשתלשלות' נברא מתחילתו הרי זה לפי הסדר המובא ומבואר
 3 לעיל ב'עץ חיים', בַּאֲפֵן שֶׁבִסְפִירַת הַפֶּתַח וּבִסְפִירַת הַחֲקֵמָה
 4 "מֵאִיר אֶזְרָא-אֵין-סוּף בְּקִרְבֵּי מְקוֹם, וּבִסְפִירַת הַבֵּינָה בְּרַחוּק
 5 מְקוֹם, בְּזַעֲרֵי אֲנַפְיִן דְּרָף
 6 חֲלוֹן, וּבִסְפִירַת הַמְּלָכוֹת דְּרָף
 7 נֶקֶב", וּבְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-
 8 יִצְיָה-עֲשִׂיָּה עַל-יְדֵי 'פְּרָסָא'
 9 וְהוּוּ סֵדֶר שֶׁל כְּמָה צִמְצוּמִים וְהַעֲלָמוֹת
 10 וְהַסְתָּרִים עַל הָאוֹר הָאֱלוּקִי (שְׁעִינֵינוּ
 11 שֶׁל כֹּל אֶחָד מֵהֶם נִבְחָר לַעֲלִיל
 12 בְּאִרְכּוּת). אֲמָנָם, תְּכָלִית הַכּוּוּנָה
 13 וְהַמְטָרָה שֶׁל הַבְּרִיאָה אֵינוֹ
 14 שִׁישְׂאָר חֲסִי-וְשִׁלּוּם מֵעֵמֶד
 15 וּמִצֵּב שֶׁל הָעֵלָם וְהַסְתָּר,
 16 אֲלָא אֲדַרְבָּה, שֶׁבְּכָל מְקוֹם
 17 בְּכָל דְּרָגָה וְדְרָגָה בְּכָל 'סֵדֶר
 18 הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת' יִמְשָׁף גְּלוּי אֶזְרָא
 19 אֵין-סוּף בַּאֲפֵן שֶׁל "קְרוּב
 20 מְקוֹם" הֵינּוּ בְּגִלּוּי רַב. וְעִנְיָן זֶה
 21 נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי תוֹרָה-וּמִצְוֹת,
 22 שֶׁעַל-יָדָן לִימּוֹד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם
 23 הַמִּצְוֹת דּוּקָא כְּפי שִׁירְדוֹ לַמְטָה
 24 וְנִתְלַבְשׁוּ בְּעִנְיֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן
 25 פּוֹעֲלִים שֶׁגַּם לַמְטָה בְּעוֹלָם
 26 הַזֶּה, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בִּיְתוֹר שֶׁאֵין
 27 תַּחְתּוֹן לַמְטָה מִמֶּנּוּ יִהְיֶה גְּלוּי
 28 אֶזְרָא-אֵין-סוּף בְּ"קְרוּב
 29 מְקוֹם".
 30 וּמִבְּאָר אֲדַמּוּר מֵהַר"ש
 31 בַּמָּאמָר⁵¹, שֶׁלְהִבִּין זֶה אֵיךְ
 32 עַל-יְדֵי תוֹרָה-וּמִצְוֹת
 33 מִמְּשִׁיכִים בְּחִינַת קְרוּב כו',
 34 כְּאִמּוֹר לַעֲלִיל, צָרִיךְ לְהִבִּין מִקְדָּם
 35 עִנְיַן הַקְּרִבָּנוֹת שֶׁהֵיוּ מִקְרִיבִים
 36 עַל-גַּבֵּי הַמְּזֻבָּח. דְּהֵינָה,
 37 'יִצְיָבָא מִלְתָּא' דְּבַר בְּרוּר וּמְבוֹסֵס
 38 הוּא שֶׁפְּרוּשׁ 'קְרָבָן' הוּא
 39 מִלְשׁוֹן 'קְרוּב'⁵² וְהֵינּוּ,
 40 שֶׁעִנְיַן הַקְּרִבָּנוֹת הוּא כְּשִׁמּוֹ,
 41 כִּי "שָׂמָא מִלְתָּא" הִיא⁵³, הֵינּוּ שֶׁם הַדְּבַר הוּא חָשׁוּב וּמְלֻמָּד עַל

המהות והתוכן של הדבר שְׁפָל עִנְיָנוֹ של הקרבן הוא עִנְיַן הַקְּרוּב
 התקרבות של האדם והבריאה מלמטה לְלַמְעָלָה, לאלוקות, וְהֵינּוּ,
 שֶׁעַל-יְדֵי שֶׁמִּקְרִיבִים בְּהֵמָה גִּשְׁמִית עַל הַמְּזֻבָּח, מִמְּשִׁיכִים
 שִׁיְהִיָּה מֵאִיר אֶזְרָא-אֵין-סוּף בְּחִינַת 'קְרוּב' גַּם בְּעוֹלָם-הַזֶּה
 כי ה'העלאה' מלמטה למעלה גורמת
 'המשכה' מלמעלה למטה כמבואר
 בתחילת המאמר.
 וממשיך בַּמָּאמָר, וְלִהְבִּין זֶה
 אֵיךְ עַל-יְדֵי שֶׁמִּקְרִיבִים
 בְּהֵמָה גִּשְׁמִית עַל-גַּבֵּי
 הַמְּזֻבָּח מִמְּשִׁיכִים אֶזְרָא-אֵין-
 סוּף כו' והרי לכאורה הגשמיות
 והאלוקות רחוקים זה מזה מאד
 [דְּכִינּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה עִנְיָנָה הַבְּנָה
 וְהַשְׂגָּה, הָרִי כָּל הָעִנְיָנִים
 צָרִיכִים לְהִיּוֹת בַּאֲפֵן שֶׁל
 הַסְּבָרָה בְּשִׁכָּל וְלִכֵּן יֵשׁ מְקוֹם
 וְצוּרָה לְשִׂאֵל מֵהוּ בִּיאוֹר הָעִנְיָן גַּם
 בְּאוֹפֵן הַמּוּבֵן בְּשִׁכָּל], כִּי שֶׁרָשׁ
 הַבְּהֵמָה הוּא מְעוֹלָם הַתּוֹרָה
 שֶׁלְמַעְלָה מְעוֹלָם הַתְּקוּן⁵⁴,
 כְּמִבּוּאָר בַּחֲסִידוּת, לִפְנֵי בְרִיאַת
 הָעוֹלָמוֹת בִּסְדֵר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל
 "עוֹלָם הַתִּיקוּן", בְּרֵא ה' אֵת "עוֹלָם
 הַתּוֹרָה" וְ"עוֹלָם הַתִּיקוּן", הֵינּוּ אוֹרוֹת
 הַסְּפִירוֹת הַמְּאִירִים בְּאוֹפֵן מְרֻד
 וּמוֹתָם לְכֹלֵי הַמַּקְבָּלִים וְאִילוּ בִּ"עוֹלָם
 הַתּוֹרָה" הָאוֹרוֹת מְאִירִים בְּעוֹצְמָה רַבָּה
 שֶׁלֹּא לִפְנֵי כֹלֵי הַמַּקְבָּלִים, וְעַל כֵּךְ
 מְבוּאָר כִּי שֶׁקְרָבָן מִן הַבְּהֵמָה פּוֹעֵל
 הַמַּשְׁכָּת אֱלוּקוֹת בְּעוֹלָם כִּי בַּקְרִבָּת
 הַקְּרָבָן מְעִילִים אֵת הַבְּהֵמָה לְשׁוֹרֵשָׁהּ
 וּמְקוֹרָהּ בְּעוֹלָם הַתּוֹרָה, וְהוּא לְמַעְלָה
 מְשׁוֹרֵשׁ הָאָדָם שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַתִּיקוּן
 (וְכִפִּי שֶׁנִּתְבָּרַר בְּהַרְחָבָה בַּמָּאמָר
 הַקּוֹדֵם, דִּיבּוּר הַמַּתְחִיל "שׁוּבָה
 יִשְׂרָאֵל") וְהַהֲבָדֵל בֵּין עוֹלָם הַתּוֹרָה
 לְעוֹלָם הַתִּיקוּן הַנוּגַע לְעִנְיָנֵינוּ הוּא
 שֶׁבְּעוֹלָם הַתִּיקוּן הוּא בְּחִינַת
 מְעוֹט הָאוֹר⁵⁵ (וּבִלְשׁוֹן הַקְּבֵלָה,
 בְּעוֹלָם הַתִּיקוּן יֵשׁ אוֹרוֹת מוֹעֲטִים בְּכֹלִים מְרוּבִים), וְלָכֵן שֶׁרָשׁ שֶׁם

51) ספר המאמרים תרכ"ט שם (ע' שעד). 52) ספר הבהיר סי' מו (קט). וראה גם זח"ג ה, א. של"ה במסכת תענית שלו ריא, ב. פע"ח שער התפלה פ"ה. 53) ראה ברכות ז, ב. וראה יומא פג, ב. 54) ראה מאמרי אדה"ז ענינים ד"ה להבין ענין שו"ב (ע' תח). ובכ"מ. 55) ראה עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ה. תו"א נח ט, ג ואילך. תו"ח בראשית ט, א. יב, סע"ג ואילך. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

גו' 61, **שֶׁהוּא עֲנִין יְחִיד חֻכְמָה-וּבִינָה**⁶², השמות הוי' ואלוקים 43
 חלוקים בעניינם והחכמה שבה מאיר אור אין סוף והיא שורש החסד שייכת 44
 לשם הוי' הקשור בעניין האור והגילוי. והבינה שבה האור מתלבש בפרטים 45
 וב'אותיות, והיא שורש הגבורה וההעלם שייכת לשם אלוקים. וכשאומרים 46
 בקריאת שמע 'הוי' אלוקינר' פועלים 47
 יחוד (התאחדות של שתיהן והמשכה 48
 וגילוי מפנימיות החכמה לפנימיות 49
 הבינה) **שְׁפָרוּשׁוּ** ומשמעותו של 50
 יחוד זה, **שָׁגַם בְּסִפִּירַת הַבִּינָה** 51
שְׁמַצַּד-עֲצָמָה היא ב'רחוק 52
מְקוֹם,⁵³ כמבואר לעיל באריכות, 53
יָאִיר אור-אֵין-סוֹף בְּ"קְרוֹב 54
מְקוֹם כְּמוֹ שְׁמַאִיר בְּסִפִּירַת 55
הַחֻכְמָה, ונמצא שגם על ידי 56
 התפילה יש גילוי אלוקות מלמעלה 57
 למטה כמו על ידי הקרבות וְעַד 58
שְׁעַל-יְדֵי הַפְּרָשָׁה הַשְּׂנֵיָה 59
דְּקִרְיַאת-שְׁמַע, שְׁבָה אוֹמְרִים 60
"וְאִסְפַּת דְּגִנְךָ וְתִירְשֶׁךָ 61
וְיִצְהַרְךָ"⁶³, הרי זה גילוי 62
 האלוקות שנפעל על-ידי קריאת שמע 63
 וגורם הארה בבינה, לא יאיר רק 64
 בספירות העליונות אלא יהיה נמשך 65
בְּעֲנֵינִים הַגְּשָׁמִיִּים לְמַטָּה, 66
שָׁגַם בָּהֶם יָאִיר אור-אֵין-סוֹף 67
"בְּקְרוֹב מְקוֹם". 68
וְכֵן ועל דרך המבואר לעיל לגבי עניין 69
 הקרבות ועניין התפילה הוא 70
בְּתוֹרָה-וּמִצְוֹת בְּכָלֵל, כי 71
 התורה היא חֻכְמָתוֹ וְרִצּוֹנוֹ 72
שֶׁל הַקִּבְּ"ה, וְלִכֵּן מאחר שהיא 73
 עניין החכמה ובחכמה האור הוא 74
 בקירוב על-ידיה נמשך אור- 75
אֵין-סוֹף לְמַטָּה בְּבַחֲיַנַת 76
'קְרוֹב', כְּמוֹ בְּסִפִּירַת הַחֻכְמָה 77
 למעלה. וכפי שְׁמַבְאָר 78
בַּמֶּאֱמָר⁶⁴ הַדְּגָמָא מְלֻמּוֹד 79
דְּבִר-שְׁכָל בְּדַבּוּר, כלומר, אין 80
 הכוונה לאופן התגלות השכל 81
 באמצעות הדיבור אלא ללימוד וקליטת 82
 הרעיון על ידי שימוש בכוח הדיבור 83
 העליון בנפש אל הדיבור **בְּבַחֲיַנַת** 84

1 **בְּבַחֲיַנַת 'קְרוֹב וְרַחוּק'** כי כשהאור מועט ומצומצם יש בו חילוקי דרגות,
 2 בהתאם למידת המיעוט והצמצום, **אֲבָל בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ הָיָה רְבוּי**
 3 **אור⁵⁵ [וְכַמְבָּאָר מְקוֹם אַחַר⁵⁶ שְׁהַרְבוּי הוּא לֹא (רַק)**
 4 **בְּכַמּוּת, אֲלָא בְּאִיכוּת** דבר המדגיש עוד יותר את תוקף ועוצמת האור,
 5 **לְכֵן לֹא שִׁיף שָׁם** בעולם התהו
 6 **בְּבַחֲיַנַת 'רַחוּק', אֲלָא הַפֵּל**
 7 **הוּא בְּבַחֲיַנַת 'קְרוֹב'** שהרי יש
 8 בתהו גילוי רב. **וְכִיּוֹן שְׁשָׂרְשׁ**
 9 **הַבְּהִמָּה הוּא מְעוֹלָם הַתְּהוֹ**
 10 **שְׁהָאור מְאִיר שָׁם בְּבַחֲיַנַת**
 11 **'קְרוֹב', רַק שְׁנִפְלָה בְּשִׁבְיַת**
 12 **הַפְּלִים** כמבואר בקבלה וחסידות כי
 13 מאחר שבתהו היו האורות מרובים
 14 והכלים מועטים, הכלים לא יכלו
 15 להכיל את האור ונשכרו' וכתוצאה
 16 משבירת הכלים נפלו ניצוצות של
 17 קדושה מלמעלה (לְמַטָּה
 18 **בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאַה-יְצִירָה-**
 19 **עֲשִׂיָה, על-יְדֵי הַפְּרָסָא כו')**,
 20 שרביה האורות יורדים לעולמות
 21 (תחתונים), **לְכֵן, בְּשְׁמַבְרִין**
 22 **אוֹתָהּ** את הבחמה **וּמְקַרְבִּין**
 23 **אוֹתָהּ על-גַּבִּי הַמְּזַבֵּחַ**, היא
 24 **מִתְעַלֵּית לְשָׂרְשָׁה בְּעוֹלָם**
 25 **הַתְּהוֹ** שממנו נפלה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 26 **נַעֲשֶׂה הַמְּשַׁכַּת אור-אֵין-סוֹף**
 27 **לְמַטָּה** כי ההעלאה גורמת המשכה
 28 **[שְׁהַרִי עֲנִין הַקֶּרֶן הוּא**
 29 **'רִיחַ נִיחַח'⁵⁷, נַחַת-רוּחַ**
 30 **לְפָנֵי כו'⁵⁸, "נַחַת" גַּם**
 31 **מְלִשׁוֹן 'חוֹת דְּרָגָא⁵⁹ לַרְת**
 32 בדרגה, וכך האור האלוקי יורד
 33 מלמעלה ונמשך למטה], **בְּאִפְן**
 34 **שָׁגַם** אפילו **בְּעוֹלָם-הַזֶּה** שמצד
 35 עצמו הוא מקום של העלם והסתר על
 36 האלוקות **מְאִיר אור-אֵין-סוֹף**
 37 **בְּבַחֲיַנַת 'קְרוֹב'**.
 38 **וְכֵן הוּא עֲכָשׁוּ** בזמן הגלות
 39 **בְּתַפְלָה שְׁ"כַנְגַּד קְרַבְנוֹת**
 40 **תְּקַנּוּם⁶⁰**, חכמים תקנו את
 41 התפילות במקום הקרבות שְׁזָהוּ
 42 **שְׂאוֹמְרִים בְּקִרְיַת-שְׁמַע "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַרְּי' אֱלֹקֵינוּ"**

(56) ראה ספר המאמרים תרכ"ו ע' צו ואילך. תרצ"ו ס"ע 204 ואילך. וש"נ. (57) פינחס כח, ה. ועוד. (58) ספרי פינחס שם. (59) יבמות סג, א. וראה לקו"ת פינחס עו, א. שמע"צ צב, ד. ועוד. (60) ברכות כו, א-ב. (61) ואתחנן ו, ד. (62) ראה ספר הליקוטים - דא"ח צ"צ ערך הוי' ואלקים ע' רפט ואילך. וש"נ. (63) עקב יא, יד. (64) ספר המאמרים שם ע' שעה.

ביאור בדרך אפסר

ביאור בדרך אפסר

- 1 השתלשלות נכמו שנתבאר לעיל (סעיף ג) בנוגע להשפלת
 2 השכל בדבור, על מנת להתגלות אל הולת שמתחלה מתלבש
 3 השכל במחשבה, וממחשבה למדות, וממדות לדבור, שאו
 4 לא זו בלבד שהדיבור לא מוסיף בהמשכת השכל אלא הוא צמצום של השכל
 5 ואדרבה, כמו שנתבאר לעיל
 6 (סעיף ה) שהתגברות המדות
 7 בהתרגשות גדולה מבלבלת שלא
 8 יוכל להיות דבור מסדרן.
 9 אלא הדבור מקבל מן השכל
 10 מיד, בלי השתלשלות כו',
 11 וכמוֹכֵן בלמוד התורה,
 12 שעל-ידי־זוה במיוחד בלימוד על
 13 ידי דיבור נמשך אור-אין-סוף
 14 למטה בבחינת "קרוב מקום"
 15 ובגילוי רב. וכן הוא בקיום
 16 המצות, כי 'מצוה' היא
 17 מלשון 'צוּתָא' והבור' 65 של
 18 היהודי המקיים את המצוה עם הבורא
 19 שציווה את המצוה, והינו שעל-
 20 ידי קיום המצות נעשה
 21 התבור של האדם והבריאה למטה
 22 עם ה'מעלה', ועל-ידי־זוה
 23 נמשך אחר-כך למטה שגם
 24 שם אפילו במציאות הגשמית
 25 התחנתנה יהיה אור-אין-סוף
 26 ב"קרוב מקום".
 27 (ט) וזהו מה שכתוב
 28 "ובחמשה עשר יום להדש
 29 השביעי" גו', שעל-ידי
 30 עבודת ישראל למטה בלימוד
 31 התורה וקיום המצוות בזמן הזה,
 32 פועלים את כל הענינים
 33 למעלה, ומשם מהגילוי למעלה
- ביאור בדרך אפסר
 נמשך ומאיר ומתגלה גם למטה. ובפרט בחדש תשרי, שהוא
 החדש פללי⁶⁶ שממנו נמשך לבני ישראל גילוי אלוקות ונתינת כוח
 לעבודת ה' על כל השנה בלה, ועל-אחת-כמה בכה-וכמה בכה
 הספות, שמבין מועדי חודש תשרי עצמם יש לחג הסוכות מעלה מיוחדת
 שהוא "ליום חגנו"⁶⁷, שבו
 בחג הסוכות מתגלים כל
 הענינים שנמשכו בראש-
 השנה "בפסה" (בהעלם)⁶⁸,
 כנרמז בלשון הכתוב בתהילים "תקעו
 בחודש שופר, בכסה – ראש השנה –
 ליום חגנו – חג הסוכות" והגילוי הוא
 על-ידי מצות ספה ומצות ד'
 מינים (שמנענעים אותם,
 ואחר-כך מקרבים ומביאים
 אל הלב כו')⁶⁹ עינין ההמשכה
 בקירוב), שעל-ידי־זוה
 ממשיכים את כל ההמשכות
 למטה, וההמשכה והגילוי למטה
 פועלת שתהא שנה טובה
 ומברכת בגשמיות
 וברוחניות, ועד ל"שמחת
 עולם שמחה תמידית על
 ראשם"⁷⁰, בגאולה האמתית
 והשלמה על-ידי משיח
 צדקנו.

(65) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ. 66) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שטט. אוה"ת סוכות ע' א'תשנו. ברכה ע' א'תתסו. ספר המאמרים תרנ"ד ע' לו. תרע"ח ע' רעה. תש"ב ע' 49. ועוד. 67) תהלים פא, ד. ר"ה ח, סע"א ואילך. 68) ראה לקו"ת ר"ה נד, ריש ע"ד. סידור עם דא"ח שער ר"ה רלה, ב. סד"ה לולב וערבה, בהמשך תרס"ו. ובכ"מ. 69) ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פז, ב. סידור עם דא"ח שער הלולב רסג, ג ואילך. ועוד. 70) ישעי' לה, י. שם נא, יא.

הכוהן גדול צריך למעט באכילתו בערב יום הכיפורים, מפני שהמאכל מביא את השינה.